

Sytuacja na rynku kredytowym
wyniki ankiety do przewodniczących
komitetów kredytowych

I kwartał 2012

Podsumowanie wyników ankiety

Kredyty dla przedsiębiorstw

- Polityka kredytowa: zaostrzenie kryteriów w segmencie kredytów dla MSP; podwyższenie marż.
- Popyt na kredyt: brak istotnych zmian.
- Oczekiwania na I kwartał 2012 r.: zaostrzenie polityki kredytowej, przede wszystkim w segmencie MSP; wzrost popytu na kredyty krótkoterminowe.

Kredyty mieszkaniowe

- Polityka kredytowa: zaostrzenie kryteriów; zaostrzenie wszystkich warunków, najsilniejsze w przypadku wymaganego wkładu własnego i zabezpieczeń.
- Popyt na kredyt: spadek popytu na kredyty.
- Oczekiwania na I kwartał 2012 r.: zaostrzenie polityki kredytowej i znaczne obniżenie się popytu na kredyty.

Kredyty konsumpcyjne

- Polityka kredytowa: nieznaczne złagodzenie kryteriów kredytowych; brak istotnych zmian warunków kredytowych.
- Popyt na kredyt: nieznaczny spadek popytu na kredyty.
- Oczekiwania na I kwartał 2012 r.: nieznaczne zaostrzenie polityki kredytowej i obniżenie się popytu na kredyty.

Po sześciu kwartałach obniżek marż na kredytach dla przedsiębiorstw, banki zaostrzyły politykę kredytową w tym zakresie. Warunki kredytowe zaostrzone zostały również w przypadku kredytów mieszkaniowych, szczególnie w przypadku wymaganego wkładu własnego i zabezpieczeń oraz kosztów obsługi kredytu. Banki nie dokonały znacznych zmian warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych.

Podwyższone ryzyko związane z przewidywaną sytuacją gospodarczą było kluczowym czynnikiem powodującym zaostrzenie polityki kredytowej przez ankietowane banki we wszystkich kategoriach kredytów. W przypadku kredytów dla przedsiębiorstw i kredytów konsumpcyjnych istotne znaczenie miała również bieżąca lub oczekiwana sytuacja kapitałowa banku. Z kolei na zmiany polityki kredytowej w zakresie kredytów mieszkaniowych miały dodatkowo wpływ niekorzystne prognozy sytuacji na rynku mieszkaniowym.

Syntetyczne wyniki ankiety

Celem ankiety jest określenie kierunku zmian polityki kredytowej, tj. kryteriów i warunków udzielania kredytów, a także zmian popytu na kredyty w polskim systemie bankowym. Kryteria udzielania kredytów są rozumiane jako ustalone przez bank minimalne standardy zdolności kredytowej, jakie musi spełnić kredytobiorca, aby uzyskać kredyt. Warunki udzielania kredytów są to cechy umowy kredytu uzgadniane przez bank i kredytobiorcę, w tym marża odsetkowa, pozaodsetkowe koszty kredytu, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenia i maksymalny okres kredytowania.

Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie grudnia 2011 r. i stycznia 2012 r. **wśród 29 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 82%.**

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Jeżeli nie zaznaczono inaczej, przytaczane w tekście liczby oznaczające banki raportujące daną zmianę polityki kredytowej bądź popytu na kredyt odnoszą się do procentu netto.

Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w IV kwartale 2011 r., jak również przewidywania banków na I kwartał 2012 r.

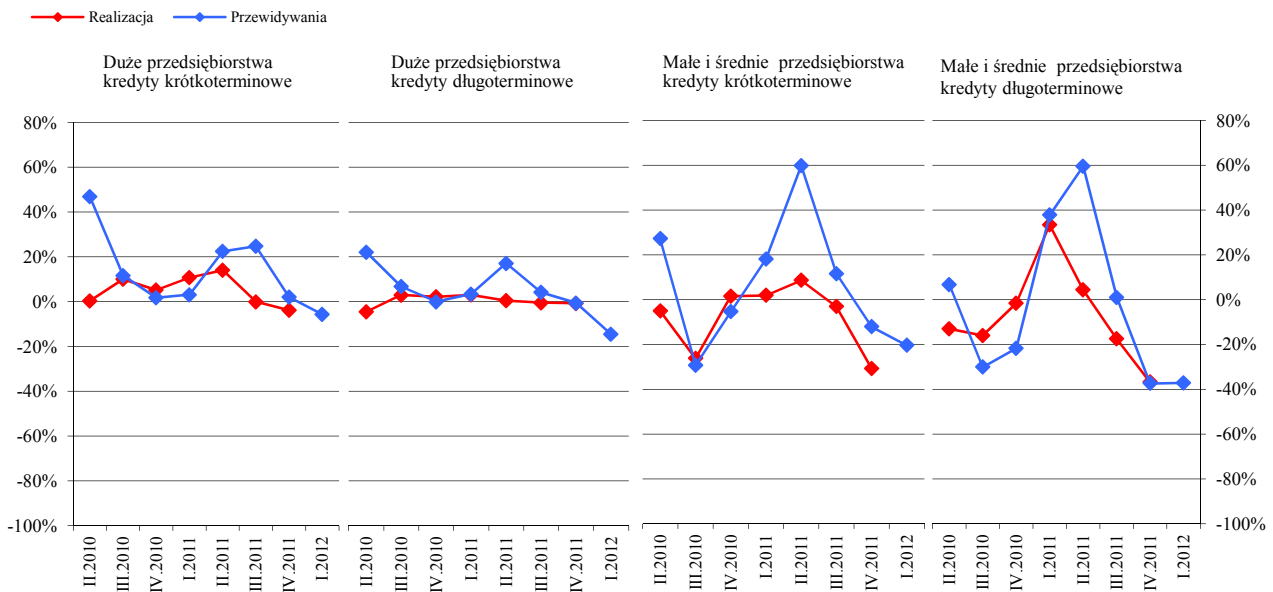
Kredyty dla przedsiębiorstw

W ujęciu netto banki dokonały zaostrzenia polityki kredytowej wobec małych i średnich przedsiębiorstw w IV kwartale 2011 r. (zob. wykres 1). W przypadku kredytów krótkoterminowych odpowiedzi takiej udzieliło około 31% banków, zaś w przypadku kredytów długoterminowych około 37% banków. Banki określiły zaostrzenie jako nieznaczne¹. Podobnie jak w poprzednim kwartale, większość banków nie dokonała zmian polityki kredytowej wobec dużych przedsiębiorstw.

Zmiany polityki kredytowej były zgodne z przewidywaniami sformułowanymi na koniec III kwartału 2011 r. Jednocześnie w przypadku kredytów krótkoterminowych dla małych i średnich przedsiębiorstw banki oczekiwały mniejszej skali zaostrzenia kryteriów udzielania kredytów.

¹ Banki dysponują możliwością gradacji zmian kryteriów (warunków) udzielania kredytów. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: kryteria (warunki) zostały znacznie zaostrzone, kryteria (warunki) zostały nieznacznie zaostrzone, kryteria (warunki) nie zostały zmienione, kryteria (warunki) zostały nieznacznie złagodzone, kryteria (warunki) zostały znacznie złagodzone.

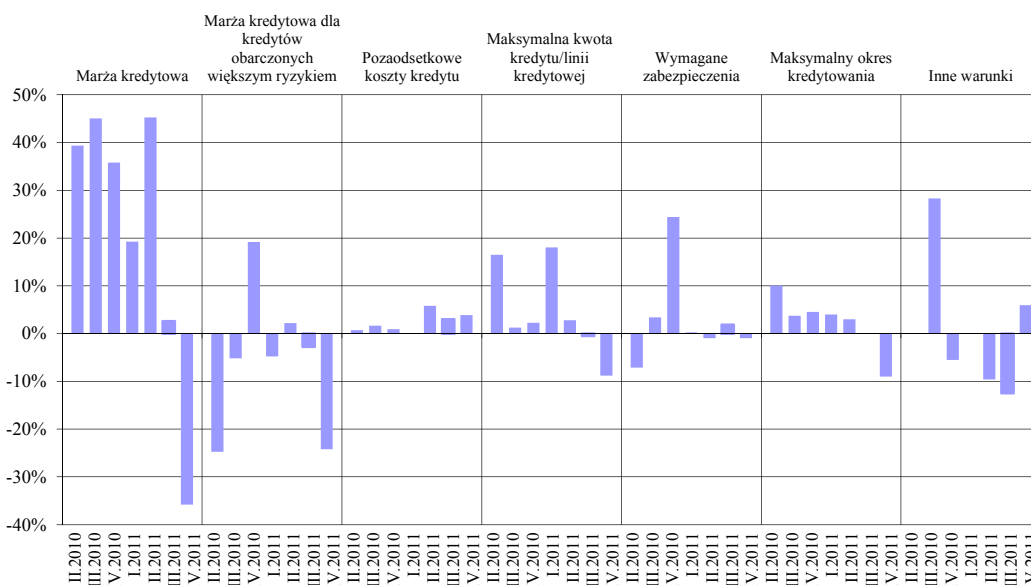
Wykres 1
Kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

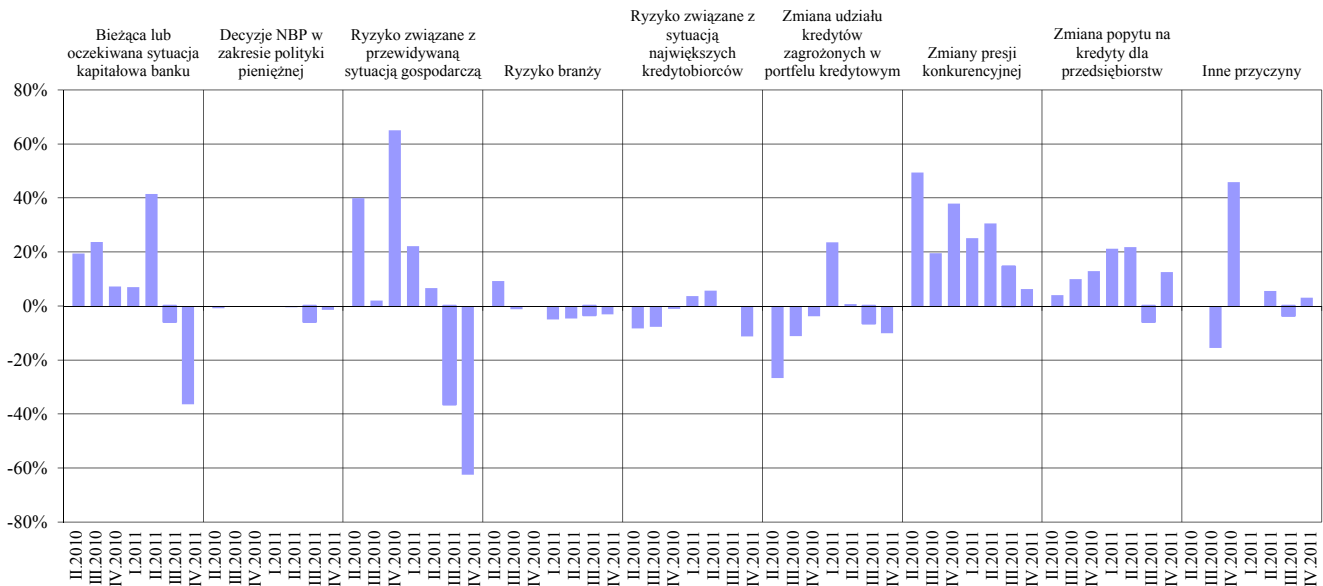
Uwaga: wykresy zawarte w niniejszym opracowaniu przedstawiają procent netto. Dodatnią wartość procentu netto należy interpretować jako złagodzenie polityki kredytowej lub wzrost popytu na kredyty, a ujemną wartość procentu netto – jako zaostrzenie polityki kredytowej lub spadek popytu na kredyty. Szczegółowy opis metodyki obliczeń zawiera Załącznik 1.

Po raz pierwszy od I kwartału 2010 r. banki podwyższyły marże pobierane na kredytach dla przedsiębiorstw (procent netto około -36%, zob. wykres 2). Jednocześnie około 24% banków zadeklarowało podwyższenie marż w przypadku kredytów obciążonych większym ryzykiem. Zaostrzenie warunków dotyczyło również maksymalnej kwoty kredytu i maksymalnego okresu kredytowania (w obydwu przypadkach procent netto odpowiedzi wyniósł około -9%). Pozostałe warunki kredytowania przedsiębiorstw nie uległy istotnym zmianom.

Wykres 2
Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

Większość banków tłumaczyła zaostrzenie polityki kredytowej podwyższonym ryzykiem związanym z przewidywaną sytuacją gospodarczą (procent netto około -63%, zob. wykres 3), przy czym około 18% z nich określiło wpływ tego czynnika jako znaczny². W porównaniu z poprzednią edycją ankiety wzrósł również odsetek banków wskazujących na swoją bieżącą lub oczekiwaną sytuację kapitałową jako przyczynę zaostrzenia polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw (procent netto około -36%). Ankietowane banki wymieniały dodatkowo wzrost ryzyka związanego z sytuacją największych kredytobiorców oraz pogorszenie się jakości portfela kredytów dla przedsiębiorstw (procent netto odpowiednio około -11% i -10%).

Nieliczne banki, które złagodziły politykę kredytową uzasadniały to wzrostem popytu na kredyty dla przedsiębiorstw (procent netto około 13%). W IV kwartale 2011 r. ponownie zmalał odsetek banków, które do czynników sprzyjających łagodzeniu polityki kredytowej zaliczyły presję konkurencyjną (procent netto około 6%).

W opinii ankietowanych banków w IV kwartale 2011 r. nie nastąpiły istotne zmiany popytu na kredyty dla przedsiębiorstw (zob. wykres 4). Nieliczne banki, które odnotowały spadek lub wzrost popytu określiły je jako nieznaczne³.

Oceny banków dotyczące zmian popytu na kredyty dla przedsiębiorstw były zgodne z oczekiwaniami sformułowanymi na koniec III kwartału 2011 r.

Banki, które odnotowały wzrost popytu na kredyty tłumaczyły to zwiększonym zapotrzebowaniem na finansowanie środków trwałych i inwestycji ze strony przedsiębiorstw (zob. wykres 5). W ujęciu netto odpowiedzi takiej

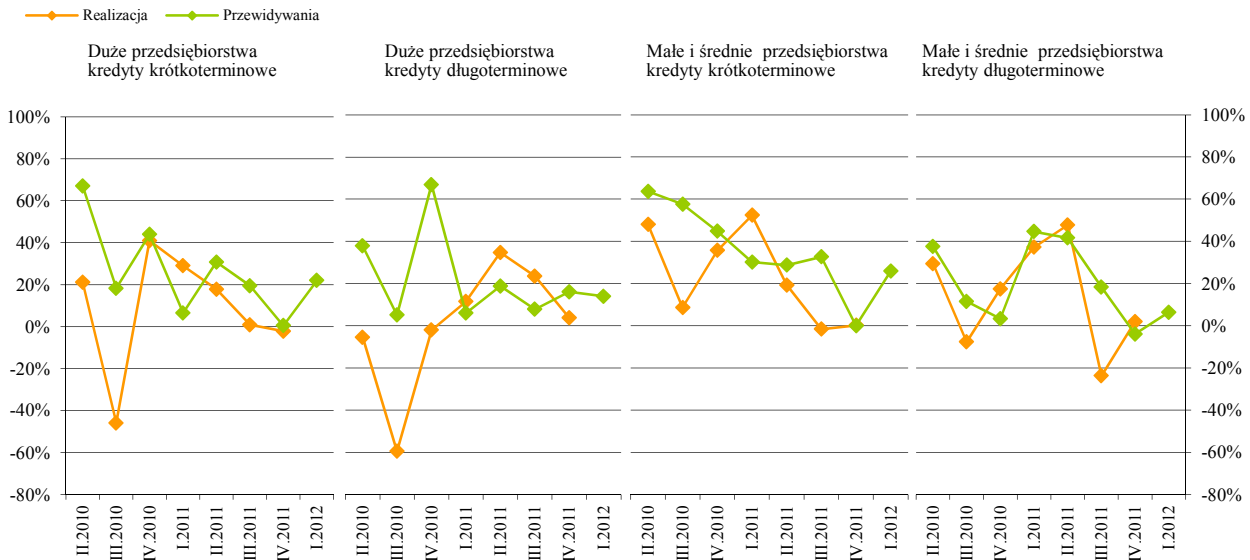
² Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany polityki kredytowej. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej, brak wpływu na zmiany polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej, znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej.

³ Banki dysponują możliwością gradacji siły zmian popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wzrost popytu, nieznaczny wzrost popytu, brak zmian popytu, nieznaczny spadek popytu, znaczny spadek popytu.

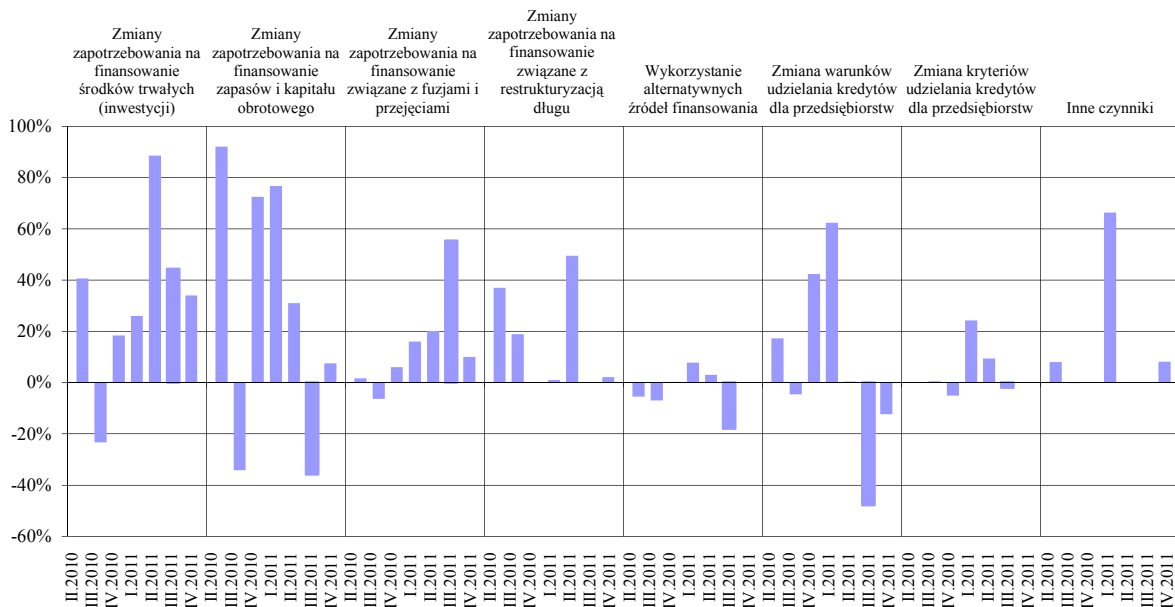
udzieliło 34% banków, przy czym określiły one wpływ tego czynnika jako nieznaczny⁴. W porównaniu z poprzednią edycją ankiety, istotnie zmalał odsetek banków wymieniających zapotrzebowanie na finansowanie związane z fuzjami i przejęciami (procent netto 10%).

W ujęciu netto do czynników zmniejszających popyt na kredyty banki zaliczyły wyłącznie zaostrzenie warunków kredytowych (procent netto około -12%). Zdaniem ankietowanych banków, pozostałe czynniki nie miały istotnego wpływu na zmiany popytu na kredyty dla przedsiębiorstw.

Wykres 4
Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

⁴ Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na wzrost popytu, nieznaczny wpływ na wzrost popytu, brak wpływu na zmianę popytu, nieznaczny wpływ na spadek popytu, znaczny wpływ na spadek popytu.

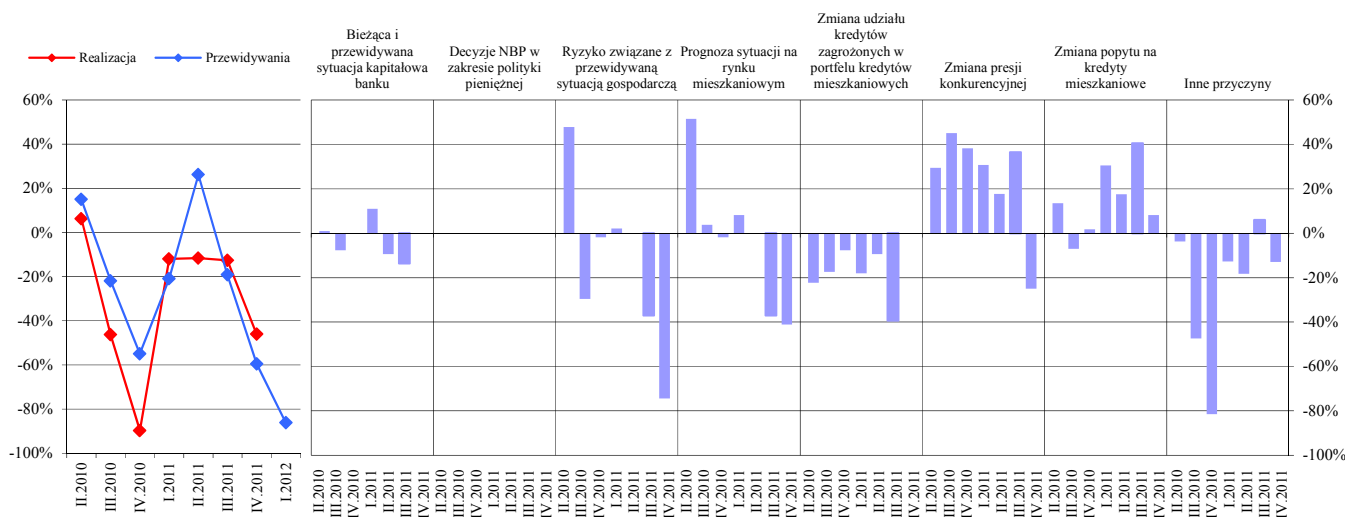
Z opinii banków wynika, że w I kwartale 2012 r. zaostrenie polityki kredytowej dotyczyć będzie wszystkich kategorii kredytów dla przedsiębiorstw (zob. wykres 1). Największy odsetek banków przewiduje zaostrenie w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw, zarówno w przypadku kredytów krótkoterminowych, jak i długoterminowych (procent netto odpowiednio około -20% i około -40%). W segmencie dużych przedsiębiorstw oczekiwania zaostrenia polityki kredytowej dotyczą przede wszystkim kredytów długoterminowych (procent netto około -15%).

Banki przewidują wzrost popytu na kredyty krótkoterminowe w I kwartale 2012 r. (zob. wykres 4). W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło 26% banków w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw oraz około 22% banków w przypadku dużych przedsiębiorstw. W odniesieniu do kredytów długoterminowych około 14% banków oczekuje wzrostu popytu na kredyty dla dużych przedsiębiorstw, zaś w kategorii kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw odpowiedzi banków były bardzo zróżnicowane, a procent netto wyniósł około 6%.

Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

W IV kwartale 2011 r. wzrósł odsetek banków zastrzegających politykę kredytową w segmencie kredytów mieszkaniowych (zob. wykres 6). Odpowiedzi takiej udzieliło 46% banków, zaś jedna piąta z nich określiła zaostrenie jako znaczne. Na koniec III kwartału 2011 r. banki oczekiwały silniejszego zaostrenia polityki kredytowej w tym segmencie.

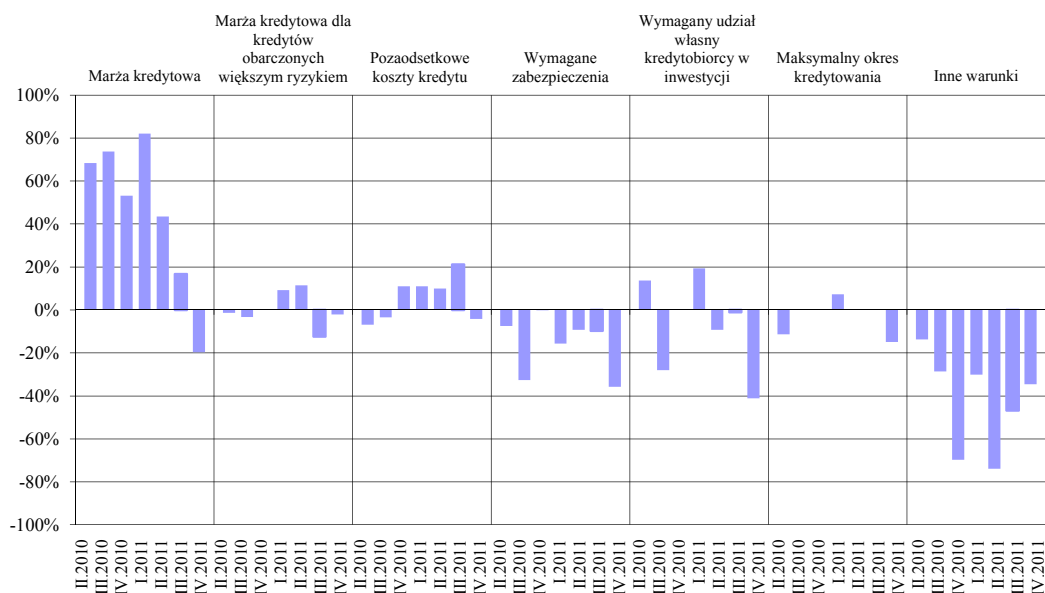
Wykres 6
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty mieszkaniowe

W ujęciu netto banki dokonały zaostrenia wszystkich warunków udzielania kredytów mieszkaniowych (zob. wykres 7). Największy odsetek banków wymienił podwyższenie wymaganego udziału własnego kredytobiorcy w inwestycji oraz wymaganych zabezpieczeń (procent netto odpowiednio około -41% i około -36%). Ponad jedna trzecia banków wskazała na warunki nieuwzględnione w ankiecie, zaliczając do nich zarówno wycofanie z oferty kredytów walutowych, jak i zaostrenie zasad kalkulacji zdolności kredytowej w związku z wdrożeniem

nowych zapisów Rekomendacji S⁵. Po trwającym osiem kwartałów łagodzeniu polityki kredytowej w zakresie marż pobieranych na kredytach mieszkaniowych, jedna piąta banków zadeklarowała podwyższenie marż. Jednocześnie 15% banków skróciło maksymalny okres kredytowania.

Wykres 7
Warunki udzielania kredytów mieszkaniowych

W porównaniu z poprzednią edycją ankiety wzrósł odsetek banków tłumaczących zaostrzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych ryzykiem związanym z przewidywaną sytuacją gospodarczą (zob. wykres 6). Odpowiedzi takiej udzieliło niemal trzy czwarte banków, przy czym niemal 40% z nich określiło wpływ tego czynnika jako znaczny. Drugi kwartał z rzędu do najważniejszych przyczyn zaostrzenia polityki kredytowej banki zaliczyły niekorzystne prognozy sytuacji na rynku mieszkaniowym (procent netto -41%). Jednocześnie, po raz pierwszy od II kwartału 2009 r., podobnie sklasyfikowane zostały zmiany presji konkurencyjnej, czyli jej spadek (procent netto około -25%). Spośród czynników nieuwzględnionych w ankiecie, do zaostrzenia polityki kredytowej przyczyniło się zdaniem banków przede wszystkim wdrożenie nowych zapisów Rekomendacji S, zmiany w wewnętrznych limitach koncentracji oraz niestabilna sytuacja na rynku walutowym (procent netto odpowiedzi -13%). Banki nie zidentyfikowały istotnych czynników, które sprzyjałyby łagodzeniu polityki kredytowej w zakresie kredytów mieszkaniowych.

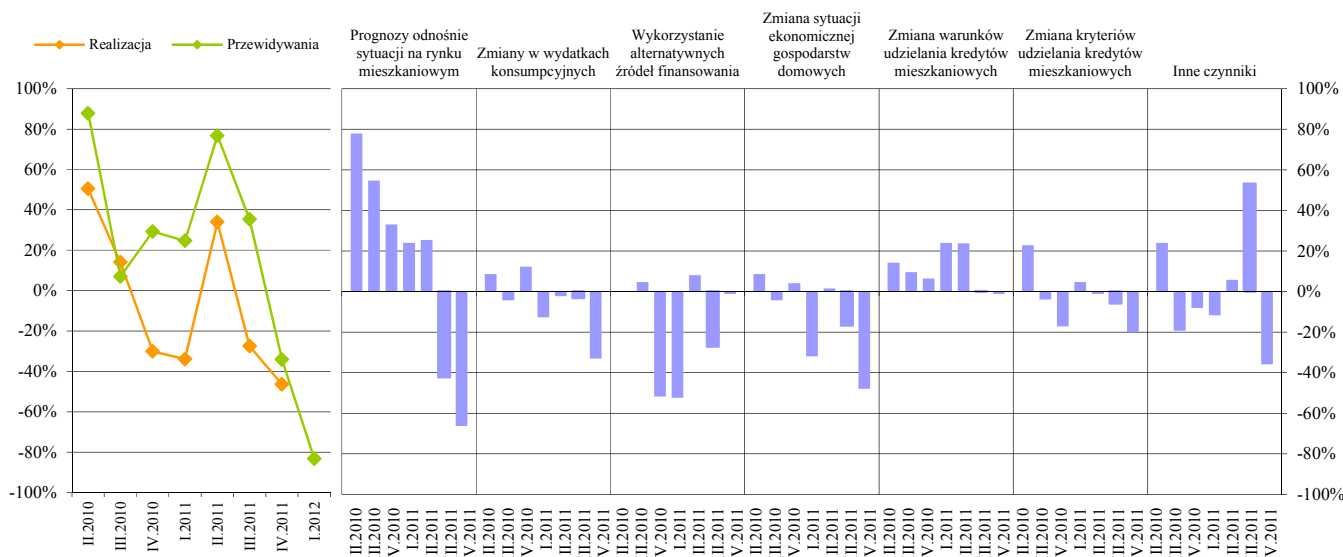
Podobnie jak w poprzednim kwartale większość banków odczuła spadek popytu na kredyty mieszkaniowe (zob. wykres 8). W ujęciu netto odsetek banków udzielających takiej odpowiedzi wzrósł w IV kwartale 2011 r. do około 47%, przy czym ponad jedna czwarta z nich określiła spadek popytu jako znaczny. Zmiany popytu były zbliżone do oczekiwania formułowanych przez banki w poprzedniej edycji ankiety.

Drugi kwartał z rzędu banki tłumaczyły spadek popytu na kredyty mieszkaniowe przede wszystkim prognozami odnośnie sytuacji na rynku mieszkaniowym. Opinię taką wyraziło około 66% banków, przy czym zdecydowana większość określiła wpływ tego czynnika jako nieznaczny. Do około 48% wzrósł odsetek banków wskazujących na pogorszenie się sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych, zaś około 36% banków wymieniło

⁵ Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrzenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 7 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

czynniki nieuwzględnione w ankiecie, przede wszystkim zmiany w programie „Rodzina na swoim” (większość banków uznała wpływ tego czynnika za znaczny). Zdaniem jednej trzeciej ankietowanych banków spadek popytu na kredyty mieszkaniowe wynikał ze zmian w wydatkach konsumpcyjnych gospodarstw domowych. Z kolei jedna piąta banków wymieniła zaostrzenie kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych.

Wykres 8
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

Banki przewidują dalsze zaostrzenie kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych w I kwartale 2012 r. (zob. wykres 6). Oczekiwania takie sformułowało około 86% banków, zaś ponad 40% z nich określiło zaostrzenie jako znaczne. Żaden z ankietowanych banków nie przewiduje złagodzenia polityki kredytowej w nadchodzącym kwartale.

W opinii większości banków popyt na kredyty mieszkaniowe obniży się w I kwartale 2012 r. (procent netto około -83%, zob. wykres 8). Jedna piąta z nich spodziewa się znacznego obniżenia popytu.

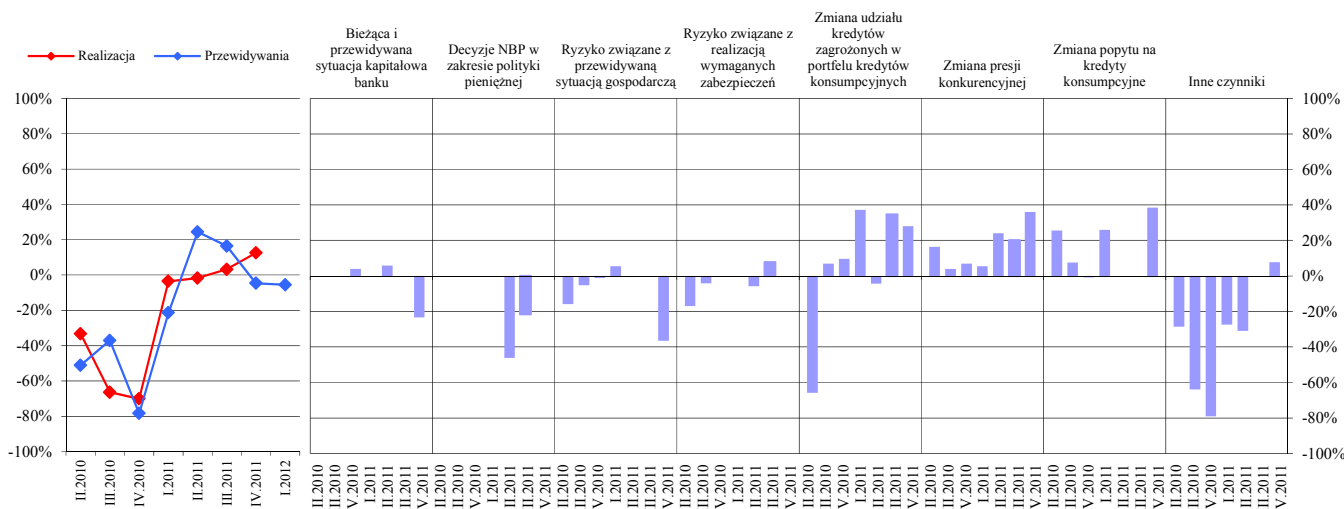
Kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych

W ujęciu netto banki dokonały nieznacznego złagodzenia kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych w IV kwartale 2011 r. (procent netto około 12%, zob. wykres 9). Jednocześnie ponad trzy czwarte ogółu banków nie dokonało zmian w tym zakresie. Na koniec III kwartału 2011 r. w ujęciu netto banki przewidywały nieznaczne zaostrzenie polityki kredytowej.

Banki nie dokonały istotnych zmian warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych w IV kwartale 2011 r. (zob. wykres 10). Najsilniejsze złagodzenie dotyczyło marż kredytowych, jednak odsetek banków udzielających takiej odpowiedzi znacznie zmalał w porównaniu z poprzednim kwartałem (procent netto około 8%). Jednocześnie pojedyncze banki obniżyły pozaodsetkowe koszty kredytu oraz wymagane zabezpieczenia (w obydwu przypadkach procent netto odpowiedzi wyniósł około 6%).

Wykres 9

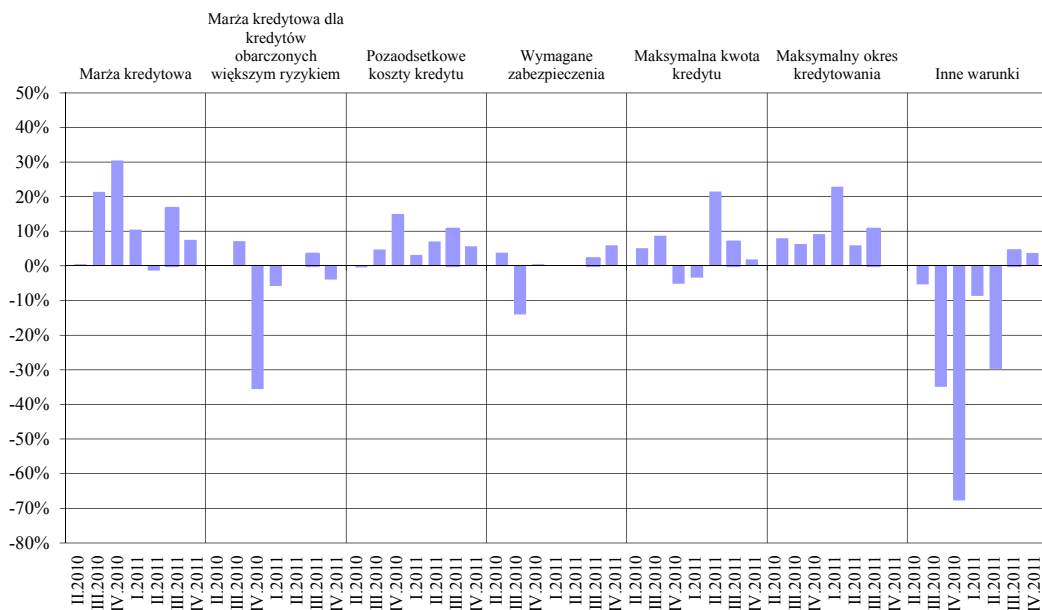
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty konsumpcyjne

Najważniejszymi czynnikami skłaniającymi banki do łagodzenia polityki kredytowej były zmiany popytu na kredyty konsumpcyjne oraz wzrost presji konkurencyjnej (zob. wykres 9). Procent netto odpowiedzi wyniósł odpowiednio około 39% i około 36%. W przeciwieństwie do poprzedniego kwartału, banki odczuwały presję konkurencyjną przede wszystkim ze strony niebankowych instytucji finansowych (odpowiedzi takiej udzieliło około 45% ogółu banków). W dalszym ciągu jednym z głównych czynników sprzyjających łagodzeniu polityki kredytowej jest poprawa jakości portfela kredytów konsumpcyjnych, choć odsetek banków udzielających takiej odpowiedzi zmalał w porównaniu z poprzednią edycją ankiety (procent netto około 28%).

Wykres 10

Warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych

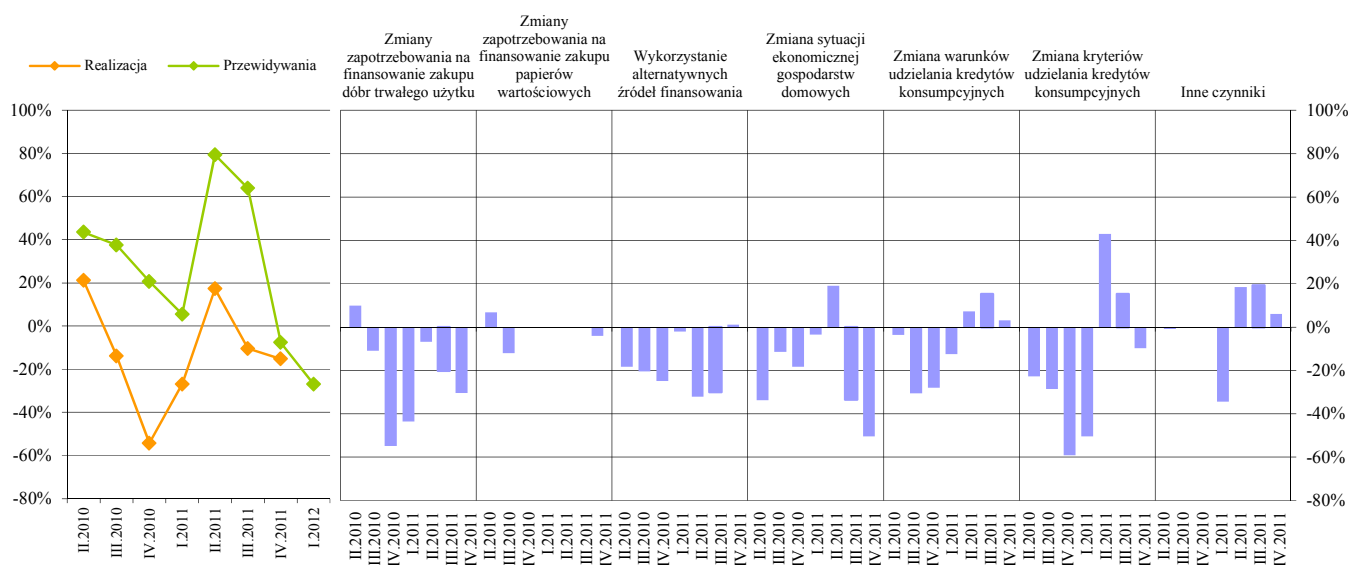

Banki zaostrzające politykę kredytową tłumaczyły to przede wszystkim podwyższonym ryzykiem związanym z przewidywaną sytuacją gospodarczą (procent netto odpowiedzi około -37%). Zdaniem niemal jednej czwartej banków znaczenie miała ich bieżąca lub oczekiwana sytuacja kapitałowa. Czynniki te zostały wymienione wśród przyczyn zaostrzenia polityki kredytowej po raz pierwszy od I kwartału 2010 r.

W porównaniu z poprzednią edycją ankiety, wzrósł odsetek banków, które odczuły spadek popytu na kredyty konsumpcyjne (zob. wykres 11). Procent netto odpowiedzi wyniósł około -15%, jednak deklaracje banków pozostają bardzo zróżnicowane (około jedna piąta ogółu banków stwierdziła wzrost popytu w IV kwartale 2011 r.). Spadek popytu na kredyty był zgodny z przewidywaniami banków, sformułowanymi na koniec III kwartału 2011 r.

Drugi kwartał z rzędu banki wymieniały pogorszenie sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych jako główną przyczynę spadku popytu na kredyty konsumpcyjne (procent netto około -50%, zob. wykres 11). W porównaniu z poprzednią edycją ankiety wzrósł odsetek banków, które spadek popytu tłumaczyły zmniejszeniem zapotrzebowania na finansowanie dóbr trwałego użytku (w ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 30% ankietowanych banków). Pozostałe czynniki nie miały zdaniem banków istotnego wpływu na popyt na kredyty konsumpcyjne.

Wykres 11
Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

Odpowiedzi banków wskazują na niewielkie zaostrzenie kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych w I kwartale 2012 r. (procent netto około -6%, zob. wykres 9), jednak około 81% ogółu banków nie przewiduje żadnych zmian polityki kredytowej w tym segmencie.

W ujęciu netto ponad jedna czwarta banków oczekuje dalszego spadku popytu na kredyty konsumpcyjne w I kwartale 2012 r. (zob. wykres 11). Ponad połowa ogółu banków nie przewiduje żadnych zmian popytu na tą formę finansowania.

Załącznik 1
Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 29 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1
**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
	Kredyty długoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów. W przypadku przedsiębiorstw nie uwzględniono podziału na duże oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, ze względu na brak odpowiednich danych w statystyce bankowej.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankietę.² Jeżeli bank w którymś

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.

z pytań wybrał opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2
Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.